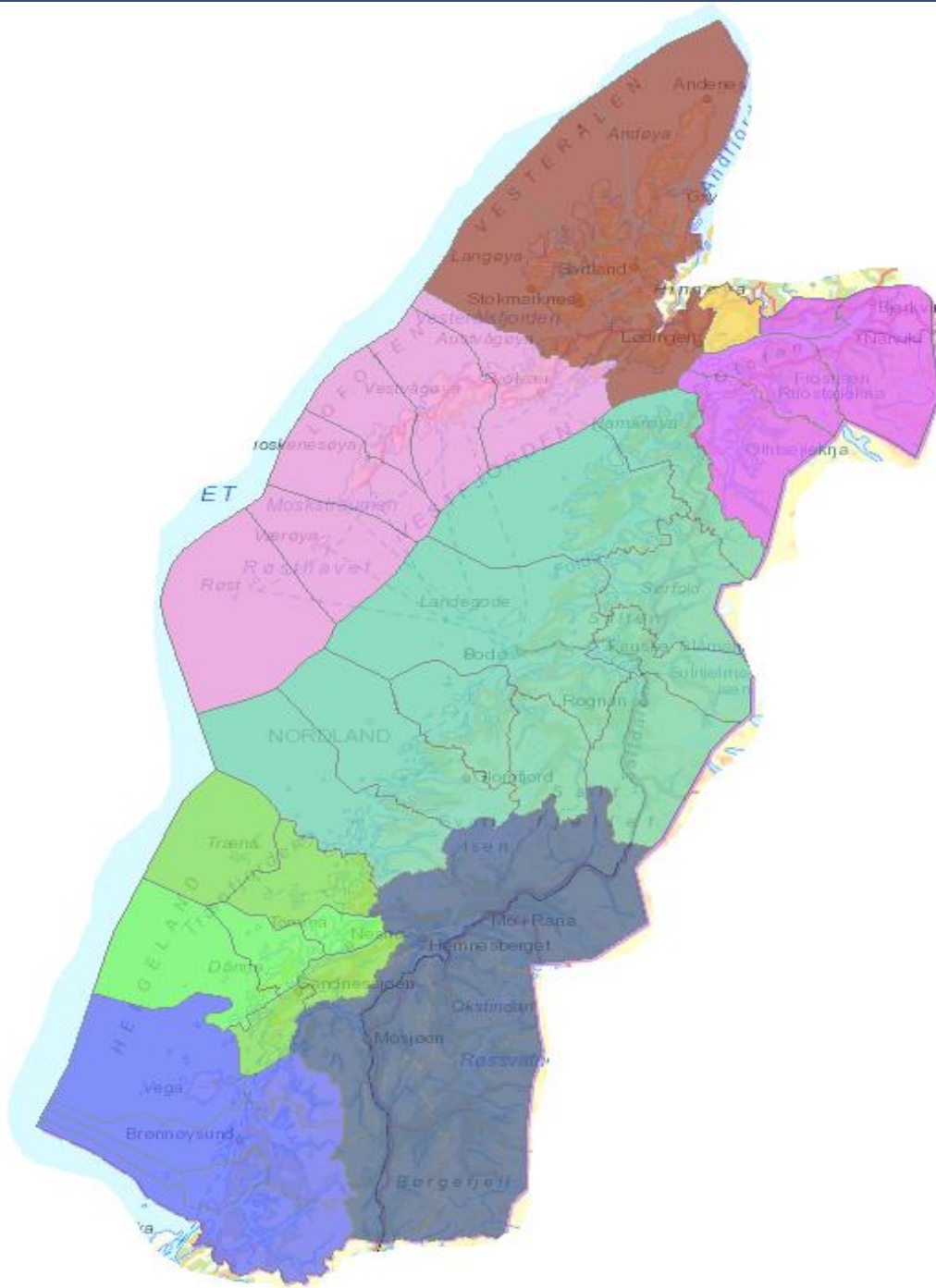

Desentralisert kompetanseutvikling i Nordland

Strategiplan for Samarbeidsforum 2020-2023

Innhold	
Innledning.....	3
Nasjonale visjoner og mål.....	3
Desentralisert kompetanseutvikling i skolen i Nordland	5
Samarbeidsforum i Nordland	5
Begrepsavklaringer	6
Kompetanseregion	6
Profesjonsfellesskap.....	6
Lærende nettverk.....	6
Skolebasert kompetanseutvikling	6
Partnerskapet	7
Strategiplan for perioden 2020-2023	8
Delmål 1	8
Strategi	8
Delmål 2	9
Strategi	9
Delmål 3	9
.....	9
Strategi	9
Økonomi	10
Fordeling	10
Langsiktighet.....	10
Evaluerings	10
Rolleavklaringer.....	10

Innledning

De siste årene har det vært avsatt betydelige midler til nasjonale satsinger i skoleverket. Skoler og kommuner har søkt om å delta i ulike prosjekter og satsinger, og deretter har de fått tildelt midler. Satsinger og prioriteringer har vært fastsatt av sentrale myndigheter.

Kunnskapsdepartementet beskriver i *Meld. St. 21 (2016-2017) Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen* hvordan kompetansen i kommunene og skolene er økt, og at kommunene nå er i stand til å påta seg et større ansvar for det videre utviklingsarbeidet.

Sentrale myndigheter legger nå opp til at mer av utviklingsarbeidet skal legges til regionalt og lokalt nivå. Innenfor sentralt gitte rammer og overordnede føringer skal kommuner og skoler gjennom samarbeid få mer innflytelse på prioriteringer, organisering og gjennomføring av kvalitetsutvikling og kompetanseutvikling i skolen. Det forutsettes at dette arbeidet skal skje i samarbeid med universitet og høgskoler. Ordningen blir kalt "Desentralisert ordning for skole" (DEKOM)

«Skoleeierne kan lære av hverandre i samarbeidsforumet, noe som vil bygge kapasitet, gi evne til å analysere egne kompetansebehov og til å drive målrettet utvikling».

Midlene til etterutdanning skal kanaliseres gjennom fylkesmannen. I tillegg skal fylkesmannen legge til rette for et samarbeidsforum der en i fellesskap og i samarbeid med universitet og høyskole skal bli enige om hvordan de statlige midler skal prioriteres og fordeles.

Strategien for Dekom i Nordland gir en beskrivelse av hvilke satsingsområder vi skal prioritere i fylket. Strategien skal også være et hjelpemiddel for kompetanseregionenes og skoleeiers lokale strategiarbeid.

<https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/nasjonale-satsinger/ny-modell-for-kompetanseutvikling-i-skole/desentralisert-ordning/desentralisert-ordning/>

Nasjonale visjoner og mål

Kunnskapsdepartementet har fastsatt følgende visjon:
Kunnskap og kompetanse for et bærekraftig Norge.

Visjonen danner grunnlaget for tre overordnede mål for kunnskapssektoren:

- Alle deltar i arbeids- og samfunnsliv.
- Alle har den kompetansen som de selv og samfunnet trenger.
- Samfunnet har tilgang til oppdatert kunnskap av høy kvalitet.

Sektormål for barnehagen er:

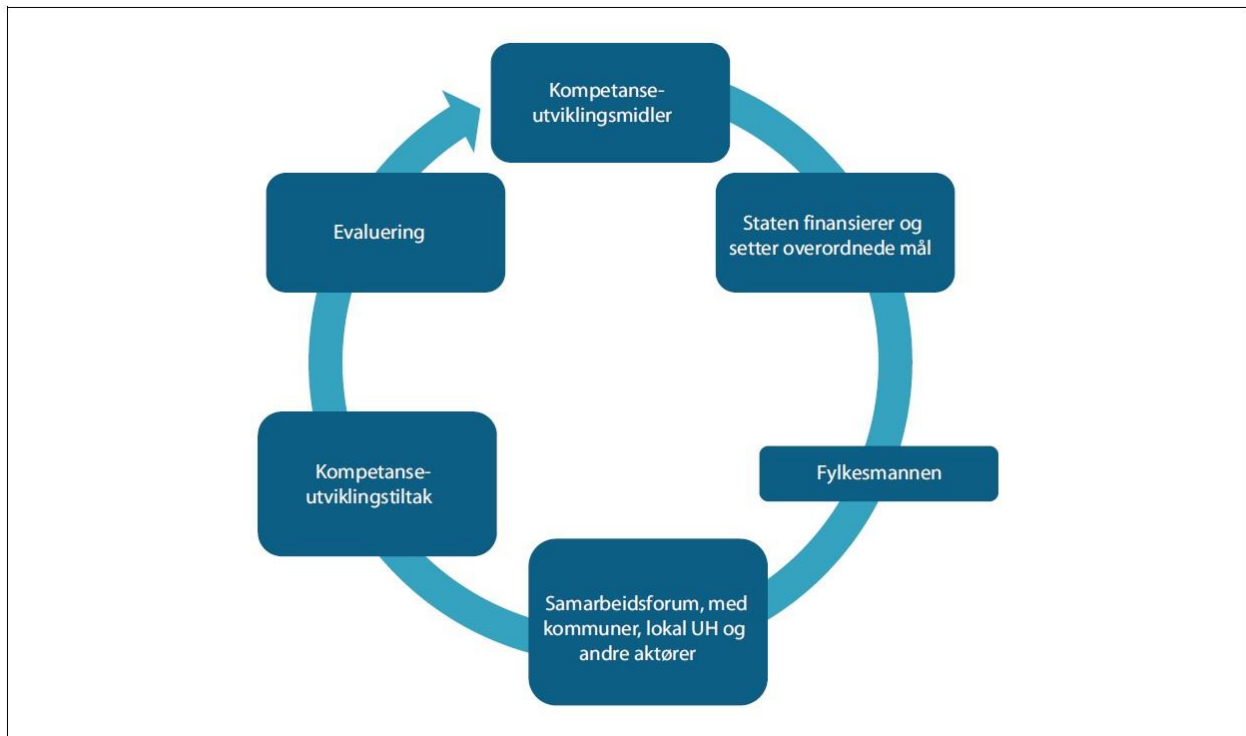
- Alle har et godt og inkluderende leke- og læringsmiljø
- Barn som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensial
- De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse
- Alle har god tilgang til relevante tilbud av høy kvalitet

Sektormål for grunnsopplæringen er:

- Alle har et godt og inkluderende læringsmiljø
- Barn og unge som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensial
- De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse

- Alle lykkes i opplæringen og utdanningen

Det viktigste statlige tiltaket for etterutdanning er desentralisert ordning

4

Les mer om ordningen på

<https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/nasjonale-satsinger/ny-modell-for-kompetanseutvikling-i-skole/desentralisert-ordning/desentralisert-ordning/>

Desentralisert kompetanseutvikling i skolen i Nordland

Skole-Nordland er variert både i struktur og geografi. Selv om stadig flere av elevene i fylket går i større skoler, har vi mange små skoleeiere og skoler. Dette kan gi oss utfordringer i kapasitet og mulighet for å drive kompetanseutvikling.

Geografien setter også begrensninger for mulighetene for samarbeid mellom skoler, skoleeiere og UH. Både tid og økonomi gjør at man må se på alternative samarbeidsformer for å drive skoleutvikling.

I Nordland har det over tid vært tradisjon for å samarbeide interkommunalt med skoleutvikling gjennom RKK. Det har også vært et utstrakt samarbeid mellom kommunene og fylkeskommunen gjennom samarbeidsavtaler regionalt og i PP-tjenesten.

Regional stat/fylkesmannen skal legge til rette for samarbeid mellom lokale skolemyndigheter og universitet og høyskoler, og legge til rette for langsiktig arbeid i lokale samarbeidsforumer. I Nordland har det vært naturlig å bygge videre på RKK strukturen for å bygge kompetansenettverk mellom skoleeiere i samarbeid med UH.

Samarbeidsforum i Nordland

I Nordland er det 9 kompetanseregioner med representanter fra skoleeiere, RKK og fylkeskommunen. 7 av nettverkene koordineres av RKK. Videregående opplæring er en egen region. For oversikt, se <https://www.fylkesmannen.no/Nordland/Barnehage-og-opplaring/kompetanseutvikling-i-barnehage-og-skole/kompetanseutvikling-i-skolen/>

Samarbeidsforum i Nordland består av representanter fra kompetanseregionene, i tillegg til representanter fra fylkesmannen, UH, arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner. Hovedformålet med Samarbeidsforumet er å bli enig om føringer, herunder valg av tematiske områder og konkret fordeling av statlige midler til de ulike kompetansenettverkene.

Samarbeidsforumet kan bli enige om flere områder dersom det er ulike behov i kommunene. Avgjørelsene i forumet bygger på lokale behov, men skal også sikre at arbeidet i regionene sees i sammenheng med sentrale mål for skolesektoren. I forkant av møtene i samarbeidsforum er det viktig at skoleeierne har gjennomført god kartlegging av kompetansebehov. Det er også viktig at skoleledere og lærere er involvert på den enkelte skole i arbeidet. For at tiltakene skal bli vellykkete, er det viktig at universiteter og høyskoler er med på å diskutere kompetansebehov, gi råd om aktuelle tiltak og bidrar med faglig innhold.

Føringene fra forumet gjelder bare bruken av de statlige midlene. Skoleeiere er fortsatt ansvarlig for kompetanseutviklingen i sine skoler, og står fritt til å prioritere egne midler.

Samarbeidsforum kan bli enige om flere utviklingsområder dersom det er ulike behov i regionen. Dersom de ikke blir enige om hvilke tiltak de prioriterer, er det Fylkesmannen som tar den endelige beslutningen om hvilke kompetansetiltak som skal prioriteres.

Begrepsavklaringer

Kompetanseregion

I Nordland er arbeidet med Dekom oppdelt i 9 ulike kompetanseregioner. Hver region består av flere skoleeiere som samarbeider. Det er ulike nettverk i regionene som arbeider. UH følger opp hver region.

6

Profesjonsfellesskap

En forutsetning for skolebasert kompetanseutvikling er at de ansatte i skolen arbeider sammen om kollektiv utvikling. I overordnet del av læreplan beskrives sentrale verdier og prinsipper for norsk skole. Et eget kapittel er viet til profesjonsfellesskapet og skoleutvikling. Overordnet del sier:

«Skolen skal være et profesjonsfaglig fellesskap der lærere, ledere og andre ansatte reflekterer over felles verdier, og vurderer og videreutvikler sin praksis»

«Lærere og ledere utvikler faglig, pedagogisk, didaktisk og fagdidaktisk dømmekraft i dialog og samhandling med kolleger.»

Overordnet del kap. 3.5

Lærende nettverk

Fritt etter Torbjørn Lund kan vi definere lærende nettverk som

- en utviklingsstrategi/metode som søker å skape forståelse og samtidig bidra til å løse problemer
- Nettverk som søker å styrke sammenhengen mellom teori og praktiske handlinger på egen skole

Intensjonen med lærende nettverk er

- Å bygge relasjoner og samarbeid mellom de som er involvert
- Skape arenaer for kollektive refleksjoner som gjør det mulig for deltakere fra ulike steder å se seg selv i lys av andre
- Utveksle erfaringer mellom ulike grupper og organisasjoner som redskap for nyskapende praksis

<https://slideplayer.no/slide/14645766/>

Skolebasert kompetanseutvikling

Udir definerer dette som:

«Skolebasert kompetanseutvikling innebærer at skolen, med ledelsen og alle ansatte, deltar i en utviklingsprosess på egen arbeidsplass. Hensikten er å utvikle skolens samlede kunnskap, holdninger og ferdigheter når det gjelder læring, undervisning og samarbeid.»

Udir.no

Det skal være kunnskapsutvikling på alle nivåer, og det betyr at skoler og skoleeiere, UH og nasjonale myndigheter må samarbeide.

Partnerskapet

Unni Midthassel fra Læringsmiljøsentret ved Universitetet i Stavanger peker i artikkelen «Hvordan kan partnerskap mellom skoler og universitet bidra til utvikling i skolen?» på 5 eksempler på partnerskap. Hun viser til at formålet med partnerskap kan variere, men at det som er felles er fokus på forbedring av arbeidet i skolen gjennom å forene kunnskaper fra den praktiske skolehverdagen og den vitenskapelige praksisen.

Hun peker videre på flere utfordringer:

- Tydelig formål og ansvar
- Manglende relasjoner
- Manglende forståelse av hverandres ståsted

For å lykkes med partnerskapet må man ha respekt for hverandres praksiser og ha et partnerskap som utfordrer.

«Et velfungerende partnerskap er avhengig av at begge parter har en vilje om å skape noe sammen, og at begge parter tar inn over seg at det er i skjæringspunktet mellom den skolepraktiske og den vitenskapelig praktiske virkeligheten at de kan skape utvikling som begge parter kan dra nytte av.»

Les mer i artikkelen

<https://utdanningsforskning.no/artikler/hvordan-kan-partnerskap-mellom-skoler-og-universitet-bidra-til-utvikling-i-skolen/>

I stortingsmelding 21 sier kunnskapsdepartementet følgende om partnerskapet:

«Det er universiteter og høyskoler som skal levere innholdet i kompetanseutviklingstiltakene som kommuner og skoler gjennomfører med bruk av statlige midler. Institusjonen må ha tett samarbeid med lokale skolemyndigheter og de profesjonelle fellesskapene på skolene for at innholdet i tiltakene skal være relevant der kompetanse skal brukes.»

Meld.St. 21, kap. 8

Strategiplan for perioden 2020-2023

8

Strategien skal i perioden bidra til:

- Bedre læring for elevene
- Øke gjennomføringen i vgo
- Bygge på lokale utfordringer i skoler og kommuner
- Gi forutsigbarhet og langsiktighet i utviklingsarbeidet

Overordnede strategier

Overordnet del av læreplanverket har en sentral plass i strategiplanen for Samarbeidsforum i Nordland.

For at flest mulig skal kunne ta del i kompetanseutviklingen, skal tiltakene være skolebasert og organisert i lærende nettverk. I tillegg skal kompetanseutvikling som bidrar til etablering og videreutvikling av profesjonelle læringsfellesskap vektlegges, og følgende områder prioriteres i kompetansetiltakene:

- Inkludering, identitet og kulturelt mangfold
- Tidlig innsats
- Innovasjon og entreprenørskap
- Aktive og kreative læringsformer og metodisk handlingsrom

Delmål 1

Implementere Fagfornyelsen

Fagfornyelsen har som hovedmål å gjøre fagene mer relevante for det elevene møter i samfunnet og arbeidslivet. I Nordland ønsker vi lærere som har kompetanse på å gjøre undervisningen relevant og fremtidsrettet.

Strategi

Kompetansetiltakene skal:

- Bidra til dybdelæring i og på tvers av fag
- Bidra til at lærerne tenker og jobber tverrfaglig
- Bidra til at nye vurderingsformer tas i bruk
- Tilrettelegge for at lærerne etablerer en profesjonsfaglig digital kompetanse

Delmål 2

Etablere og videreutvikle Profesjonelle læringsfellesskap

Overordnet del sier at

«Skolen skal være et profesjonsfaglig fellesskap der lærere, ledere og andre ansatte reflekterer over felles verdier, og vurderer og videreutvikler sin praksis».

Pkt. 3.5 Profesjonsfellesskap og skoleutvikling

9

Strategi

Kompetansetiltakene skal:

- Bidra til at skoleeiere og skoleledere har kompetanse til å lede utviklingsprosesser
- Tilrettelegge for refleksjon rundt verdivalg og utviklingsbehov gjennom aktiv bruk av overordnet del
- Gjøre ledere og lærere i stand til å bruke forskningsbasert kunnskap i sammenheng med erfaringsbasert kunnskap
- Bidra til målrettede tiltak og evaluering
- Tilrettelegge for systematisk samarbeid mellom barnehage, SFO, skole, de ulike nivåene i opplæringsløpet og mellom skole og hjem

Delmål 3

Elevene har et læringsmiljø som legger til rette for skaperglede, engasjement og utforskertrang

Vi viser her til opplæringsloven § 1-1 (formålsparagrafen) og overordnet del kapittel 1 «Opplæringens formål» og kap. 2 «Prinsipper for læring, utvikling og danning». Se vedlegg.

Fra formålsparagrafen

«Skolen og lærebedriften skal møte elevane og lærlingane med tillit, respekt og krav og gi dei utfordringar som fremjar danning og lærelyst. Alle former for diskriminering skal motarbeidast.»

Strategi

Kompetansetiltak skal:

- Bidra til god kompetanse i begynneropplæring og grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning
- Bidra til at lærerne har god kompetanse i å lære elevene å lære
- Bidra til at lærerne har kompetanse og trygghet til å arbeide variert, tverrfaglig og praktisk
- Bidra til at lærerne tilrettelegger for et inkluderende læringsmiljø

Økonomi

Fordeling

Fordeling av midlene skjer etter nøkkelen 40% til nettverkene og 60% til UH, med mindre det avtales økt andel til UH.

Ved endring i tildeling fra staten, endres tildelingen til kompetansenettverkene forholdsmessig.

10

Langsiktighet

Midlene fordeles på samme måte i perioden 2020-2023

Evaluering

De ulike kompetanseregionene evaluerer egne utviklingsprosesser basert på egne tiltak og planer. Det forutsettes at evalueringen ser på

- Effekt/Resultat
- Prosess
- Struktur

Kompetansenettverkene rapporterer resultat fra egne evalueringer til samarbeidsforumet innen 1. februar hvert år i rapportløsningen.

Samarbeidsforumet evaluerer på bakgrunn av rapporter fra kompetanseregionene om strategier og prioriteringer må justeres.

Rolleavklaringer

Hvem	Rolle
Alle ansatte i skolene	<ul style="list-style-type: none">• Delta aktivt i arbeidet med kompetanseutvikling på egen skole.• Være gode lagspillere og bidra til profesjonell læring og utvikling i hele kollegiet.• Dele gode ideer og opplegg med andre.• Delta på nettverksmøter
Skoleledelsen	<ul style="list-style-type: none">• Initiere, lede og følge opp skolens endrings- og utviklingsprosesser for kompetanseutvikling.• Sikre at det er planer for utviklingsarbeidet som følges og evalueres.• Motivere, inspirere og legge til rette for kompetanseutvikling hos personalet.• Sikre at skolen utvikler seg som en lærende organisasjon.• Sikre at skolen har fellestid til utviklingsarbeid og legge til rette for deltagelse i nettverk med andre skoler• Bidrar til godt samarbeid med Nord universitet/UH
Skoleeiere	<ul style="list-style-type: none">• Sørge for at personalet har riktig og nødvendig kompetanse, herunder ledere med kompetanse i å lede utviklingsarbeidet.

	<ul style="list-style-type: none"> • Kartlegge kompetansebehovet og ha en langsiktig plan for rekruttering og legge til rette for at de ansatte får nødvendig opplæring og kompetanseheving. • Sørge for at alle skolene implementerer overordnet del, ansvar, innhold og verdigrunnlag. • Sørge for at alle skolene implementerer læreplanene i fag • Legge til rette for at skolene og de ansatte kan delta og bidra aktivt i nettverk med andre skoler. • Utvikle kompetanseplaner for ansatte i skolene i tråd med de valg som kompetanseregionen blir enige om. • Delta i regionale kompetansenettverk om utvikling og gjennomføring av kompetansetiltak.
UH	<ul style="list-style-type: none"> • Være utviklingspartner i skolebasert kompetanseutvikling. • Bidra til arbeidet med å analysere utviklingsbehov, og vurdere tiltak sammen med skoleeiere og skoleledere. • Bidra med analysekompetanse og faglige bidrag/innspill på ledermøter, fagsamlinger for ansatte og nettverk, workshop o.l. • Bidra med kunnskap om organisasjonsutvikling. • Bidra til å utvikle skolene som lærende organisasjoner • Bidra med oppdatert forskning • Bidra med metodikk/verktøy som kan bidra i arbeidet med å implementere skolenes satsingsområder • Koordinere bruk av nasjonale sentre der det er hensiktsmessig
Skoleeiere i kompetanseregionen-kompetansenettverk	<ul style="list-style-type: none"> • Koordinatorrolle for arbeidet i egen region • Sørge for at friskoler inkluderes • Kartlegge og analysere felles kompetansebehov til skolene i regionen. • Organisere og legge til rette for lokale kompetansenettverk • Bidra i planlegging og gjennomføring av lokale kompetansenettverk. • Bistå i kompetanseregionens prosess- og planarbeid • Beslutte hvilke tiltak, som sammen med kompetansepartner skal gjennomføres i regionen • Evaluere egne tiltak og rapportere dette til samarbeidsforum
Arbeidstakerorg.	<ul style="list-style-type: none"> • Utdanningsforbundet er representert i samarbeidsforum for kompetanseutvikling i Nordland • Gjør strategien kjent i aktuelle arbeidstakerorganisasjoner • Bidra til at de ansatte i skolene kan delta i kompetanseutviklingstiltak • Bidra med innspill fra alle aktuelle arbeidstakerorganisasjoner
KS	<ul style="list-style-type: none"> • Er representert i samarbeidsforum for kompetanseutvikling i Nordland • Bidra med innspill fra kommuner i Nordland. • Bidra med spredning av informasjon og kompetanse ut til skoler og kommuner
Fylkesmannen i Nordland	<ul style="list-style-type: none"> • Sikrer at prioritering av tiltak møter lokale kompetansebehov og er forankret i langsiktige kompetanseutviklingsplaner • Sikrer at skolebaserte kompetansetiltak gjennomføres i partnerskap mellom skoleeiere og UH • Lede og koordinere samarbeidsforum for kompetanseutvikling i Nordland. • Utbetaler kompetansemidler i henhold til føringer gitt fra Udir, samarbeidsforum for kompetanseutvikling og inngåtte partnerskapsavtaler
Samarbeidsforum for kompetanseutvikling	<ul style="list-style-type: none"> • Legger føringer for et langsiktig og forskningsbasert arbeid med kompetanseutvikling for skolene i Nordland.

	<ul style="list-style-type: none">• Legger føringer for hvilke tiltak som skal prioriteres og hvordan kompetansemidlene skal benyttes i Nordland.• Strategiplan, regionenes planer, evalueringer og analyser legges til grunn for forumets prioriteringer.• Koordinere analyse av kompetansebehov i regionene.• Følge opp, evaluere og kvalitetssikre planene for kompetanseutvikling i Nordland.
--	--

FYLKESMANNEN I NORDLAND

Statens hus, Moloveien 10, Pb 1405, 8002 Bodø || fmnopost@fylkesmannen.no || www.fylkesmannen.no/nordland

